

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 486. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207697996112/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

blikkelig af Vejen. Blev det altfor galt, kjørte man nok en Slump deraf bort eller samlede det i store Hobe paa Kongens Nytorv og andre større Pladser, men man lod dog altid et godt Læg ligge, der ved Frostens Hjælp dannede sig til en prægtig jevn Bane, der ofte i 6—8 Uger afgav det ypperligste Kæreføre* (Plønge, Livet i København, Side 104 ff.). — Paa Kongens Nytorv holdt der Køber, som man for to Skilling kunde leje til at køre én rundt om „Hesten“ (sml. Frederik Lange Side 200).

Side 4 Linje 16: *af første Skuffe*] i spottende og skæmtende Tale — af bedste Slags, af fineste Sort.

Side 4 Linje 19: *det unge Blod*] dengang var det kun ganske faa foruden Drengungdommen, som løb paa Skøjter, og navnlig var det (sml. Skildringen af Baronesse Mille i „Adam Home“) ganske upassende for Damer at gøre det. I en gammel Legebog fra først i det 19de Aarhundrede staar der saaledes følgende: „Her i Landet maa unge Damer ikke løbe paa Skøjter, men det turde dog nok være værd at overtænke, om man ikke burde indføre det, thi det er en sund Bevægelse“ (Anna Erslev, Illustr. Legebog I, Side 3).

Side 4 Linje 23: *Paster fidel*] (latin) „Troens Hyrde“ ?; Præsten; Faaret er fra gammel Tid Symbol paa Menigheden (sml. Psalm. 23, 1, Joh. 10, 11).

Side 4 Linje 25: *Soirée*] (fransk) „Aftenselskab“ (særlig med dramatisk eller musikalsk Underholdning).

Side 4 Linje 27: *galante Koner*] galant her som ofte hos P.-M. i den nu forsvundne, dengang ret almindelige (med spansk galan overensstemmende) Betydning: „flot, elegant“; sml. Holberg 1731 („Henrich og Pernille“): „Pernille. Hvad synes dig om den Adriane [?] Kjole? Henrich. Den er ret [?] meget galant, min Høne“; J. L. Heiberg 1836 („Nei“): „Jo, det gik galant; | Det er vist og sandt, | Den sidder høist charmant“; Chr. Winther 1853 („Den rige Frøken“): „Med Valdhorn under Armen | Og Hatten lidt paa Kant, | I høstet Kistekjole | Gik han nok saa galant“. — Ordet forekommer naturligvis ogsaa hos P.-M. (f. Ex. Side 19 Linje 36) i sin nuværende (med fransk galant overensstemmende) Betydning: „belevet, ridderlig“.

Side 4 Linje 29: *sig charmanis læe*] charmant er et Ord, som med Forkærlighed bruges af Digtere af den Heibergske Kres. — Læe sig = vise sig; nu næppe meget brugt, men var dengang alm.

Side 4 Linje 30: *i Smigres Døner*] ?; ved Smigrerier; Døner er en Snare til at fange og kvæle Fugle l.

Side 4 Linje 32: *den Stumme*] Franskmanden Aubers Opera „Den Stumme i Portici“ fra 1828 var blevet opført første Gang paa det kgl. Teater den 22de Maj 1829 med Fru Heiberg som Fenella („den Stumme“) og gjorde stormende Lykke — se Fru Heibergs Erindringer; indtil Udgangen af Aaret 1832 var den opført 31 Gange og samlede hvergang udsolgt Hus.

Side 4 Linje 34: *Klubgjesten hæster, skjøndt han ikke saaser*] sml. Matth. 6, 26: „Seer til Himmelsens Fugle; de saaser ikke, og hæster ikke“ o. s. v.

Side 4 Linje 36: *Mens Fingren leger i de kruste Haar*] man vilde vel nu i en saadan Forbindelse bruge Enkelttal („det kruste Haar“), men P.-M. ynder Flertal (sml. Side 24 Linje 4: „En (flk) røde Haar og Læber lig en Rose“).

Side 4 Linje 38: *den hvide Lilie*] Liljen er Symbol paa Uskyldigheden og bruges hos Digterne om jomfruelige unge Kvinder.

Side 4 Linje 40: *Mysters Prækoner*] Jacob Peter Mynster, 1828 Hof- og Slotspræst, 1834 Sjællands Biskop, † 1864, var de dannede Klassers Yndlingsprædikant og en af Hovedstadens mest formfuldendte gejstlige Talere; (senere) Biskop P. E. Müller († 1834) skriver 1829 som grammatisk Exempel: „siger man ikke, naar Dr. Münster har præket, det var en deilig Præken?“

Side 4 Linje 40: *Scribes Dramser*] Franskmanden August Eugène Scribe († 1861) holdt sit Indtog paa det kgl. Teater i Sæsonen 1833/34 og beher-